

Karl R a h n e r, *Pisma wybrane*, t. I, przekład Grzegorz Bubel, Kraków: Wyd. WAM 2005, ss. 363.

Książka obejmuje 16 tekstów niemieckiego Jezuity, wybranych z jego 16 tomów *Schriften zur Theologie* (1954-1984). Jak nieco wcześniej jezuita francuski, Piotr Teilhard de Chardin († 1955), był genialnym uczonym w konstruowaniu chrześcijańskiej myśli naukowej w postaci Ewolucji Uniwersalnej, tak Karl Rahner († 1984) był geniuszem Teologii Uniwersalnej wiążącej myśl chrześcijańską z całą rzeczywistością człowieka i świata. Jego teologia jednak jest ciągle u nas za mało znana.

Książka *Pisma wybrane* przedstawia istotny dla Rahnera tryptyk: koncepcję teologii, naukę o Bogu i naukę o człowieku. Myśl Rahnera promuje teologię uniwersalistyczną o przewadze typu rozumowego i filozoficznego z pewnym zakorzeniem w tomizmie, kantyzmie, egzystencjalizmie i historyzmie. Główną jej cechą merytoryczną jest odejście od dawnego typu reistycznego, który traktował przedmiot teologii jako zespół rzeczy, do typu humanistycznego i personalistycznego, według którego głównym przedmiotem teologii jest cały żywy człowiek związany z żywym Bogiem jako Trójcą Świętą. Sam rdzeń religii, w tym chrześcijaństwa, stanowi człowiek jako „misterium Boże” i Bóg jako „Samoudzielająca się Miłość”. Nie ma właściwego pojęcia człowieka. Uosabia to absolutnie Wcielenie Słowa Bożego, Jezus Chrystus, Bóg-Człowiek. Stąd chrześcijaństwo polega na duchowym uchrystusowaniu wszelkiej rzeczywistości doczesnej. Bóg i religia odpowiada wszystkim fundamentalnym strukturom człowieka: jego umysłowi, woli, miłości, dążeniom, życiu, głębi wewnętrznej i egzystencji konkretnej. I to dotyczy każdego człowieka na tym świecie, chociaż w najwyższym stopniu osiąga to chrześcijaństwo. Taka teologia nie ma lęków, ograniczeń, zawężeń, formalizmu ani partykularyzmu.

Książkę powinien przeczytać nie tylko każdy teolog, który nie czytał Rahnera w oryginale, ale także teolog, który oryginału nie był w stanie głębiej zrozumieć. Ponadto powinien się z nią zapoznać każdy filozof religii i każdy myśliciel, także niewierzący. Otóż, mimo że Rahner pisał bardzo trudno, tłumaczenie Grzegorza Bubla jest doskonałe i ogromnie ułatwia rozumienie myśli Rahnera. Każdy, kto tłumaczył rzeczy z jednego języka na drugi, wie, że pod względem semantycznym języki są często nieadekwatne. Dobrze, że G. Bubel od czasu do czasu dodaje w nawiasie termin oryginalny po niemiecku, bo niektóre sformułowania są nieprzetłumaczalne na polski, zwłaszcza na język niespecjalistyczny, np. „übernatürliches Existential”. Zresztą polski język teologiczny jest ciągle jeszcze niedoskonały i niesłusznie wielu teologów odrzuca nowe słowotwory.

W rezultacie *Pisma wybrane* K. Rahnera obrazują doskonale bardzo subtelną i wielką współczesną myśl chrześcijańską.

Ks. Czesław S. Bartnik
Instytut Teologii Dogmatycznej KUL